

κα ΕΞ («προσφεύγουσα») εισήγαγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 2 Οκτωβρίου 2002, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2.- Η προσφεύγουσα εκπροσωπήθηκε από τον κ. Λ. ΠΑΝΟΥΣΗ, Δικηγόρο μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους εντεταλμένους αντιπροσώπους της κ. ΑΠΕΣΟ, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κα Β. ΠΕΛΕΚΟΥ, Εισηγήτρια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3.- Στις 16 Μαρτίου 2004, το Δικαστήριο αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση το παράπονο, που διατυπώθηκε για τη διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλούμενο το άρθρο 29 παρ.3 της Σύμβασης, αποφάσισε να αποφανθεί ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και της ουσίας.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

4.- Η προσφεύγουσα, κα ΕΞ, γεννήθηκε το 1929 και διαμένει στην Αθήνα.

5.- Στις 22 Οκτωβρίου 1993, η προσφεύγουσα κατέθεσε ενώπιον του Πρωτοδικείου Αθηνών αγωγή αποζημίωσης κατά του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής (Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου), όπου εργαζόταν σαν καθαρίστρια. Ζητούσε διάφορα ποσά σαν μισθούς. Μετά από δύο αναβολές, η συνεδρίαση, που είχε αρχικά καθορισθεί για τις 10 Φεβρουαρίου 1994, έλαβε χώρα στις 6 Οκτωβρίου 1995.

6.- Στις 8 Δεκεμβρίου 1995, με προδικαστική απόφαση, το Δικαστήριο ανέβαλε την εξέταση της υπόθεσης μέχρι να τελεσιδικίσουν οι άλλες διαδικασίες, που είχε ξεκινήσει η προσφεύγουσα για το ίδιο αντικείμενο (Απόφαση Νο 4103/1995).

7.- Στις 29 Μαΐου 1998, το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο απέρριψε την αγωγή της προσφεύγουσας (απόφαση Νο 1634/1998).

8.- Στις 12 Ιουλίου 1999, η προσφεύγουσα άσκησε έφεση κατά των αποφάσεων με αριθμούς 4103/1995 και 1634/1998 του Πρωτοδικείου Αθηνών.

9.- Στις 29 Φεβρουαρίου 2000, το Εφετείο Αθηνών δικαίωσε μερικώς τις αξιώσεις της προσφεύγουσας (απόφαση Νο 1576/2000).

10.- Στις 20 Σεπτεμβρίου και 3 Αυγούστου 2000 αντίστοιχα η προσφεύγουσα και το νοσοκομείο άσκησαν αίτηση αναίρεσης.

11.- Στις 3 Ιουλίου 2001, ο Άρειος Πάγος παρέπεμψε την υπόθεση στην Ολομέλεια (απόφαση Νο 1366/2001).

12.- Στις 18 Απριλίου 2002, η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου ακύρωσε την απόφαση Νο 1576/2000 του Εφετείου Αθηνών και απέρριψε τις προσφυγές της προσφεύγουσας (απόφαση Νο 14/2002). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 23 Απριλίου 2002.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

I.- ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

13.- Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι η διάρκεια της διαδικασίας αφήφησησε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ.1 της Σύμβασης, το οποίο διατυπώνεται με τον ακόλουθο τρόπο :

«Παν πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθεί (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) σχετικά με αμφισβητήσεις επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...).»

14.- Η Κυβέρνηση αντιτίθεται στην άποψη αυτή. Υποστηρίζει, ότι η διάρκεια της διαδικασίας δεν ήταν υπερβολική και ότι

τα αρμόδια δικαστήρια αποφάσισαν μέσα σε λογικές προθεσμίες. Ειδικότερα, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα δεν επιχείρησε να επιταχύνει τη διαδικασία. Υπογραμμίζει, ότι αυτή ήταν πολύπλοκη, όπως αποδεικνύεται από το γεγονός, ότι η υπόθεση εξετάσθηκε από την Ολομέλεια του Αρείου Πάγου.

15.- Η εν λόγω περίοδος ξεκίνησε στις 22 Οκτωβρίου 1993 με την εισαγωγή της υπόθεσης ενώπιον του Πρωτοδικείου Αθηνών και ολοκληρώθηκε στις 18 Απριλίου 2002 με την απόφαση Νο 14/2002 του Αρείου Πάγου. Διήρκησε, λοιπόν, οκτώ χρόνια και έξι μήνες περίπου και για τους τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A.- ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

16.- Το Δικαστήριο διαπιστώνει, ότι το παράπονο αυτό δεν είναι προφανώς αβάσιμο, σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ.3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι αυτό δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο अपараδεκτου. Πρέπει, λοιπόν, να το κρίνει παραδεκτό.

B.- ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ

17.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι η λογική διάρκεια της διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τα περιστατικά της υπόθεσης και με βάση τα κριτήρια, που έχουν ήδη διαμορφωθεί νομολογιακά, όπως η πολυπλοκότητα της υπόθεσης, η συμπεριφορά της προσφεύγουσας και αυτή των αρμοδίων αρχών καθώς και η σημασία του αντικειμένου της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ. μεταξύ άλλων, *ΦΡΥΝΤΛΕΝΤΕΡ κατά ΓΑΛΛΙΑΣ* (GC), Νο 30979/96, § 43, CEDH 2000 – VII).

18.- Το Δικαστήριο επεξεργάσθηκε κατ' επανάληψη υποθέσεις, που αφορούν ζητήματα παρόμοια με αυτό της εν λόγω περίπτωσης και διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλ. προαναφερόμενη υπόθεση *ΦΡΥΝΤΛΕΝΤΕΡ*)

19.- Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία, που του προσκομίσθηκαν, το Δικαστήριο εκτιμά, ότι η Κυβέρνηση δεν προέβαλε

κάποιο γεγονός ή επιχείρημα, που μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Στην πραγματικότητα, το Δικαστήριο παρατηρεί, ότι η υπόθεση δεν ήταν ιδιαίτερα πολύπλοκη και ότι η προσφεύγουσα δεν επέδειξε καθυστέρηση στη διεξαγωγή της διαδικασίας. Το Δικαστήριο εκτιμά, λοιπόν, ότι η καθυστέρηση της διαδικασίας προκύπτει κυρίως από τη συμπεριφορά των αρχών και των αρμόδιων δικαστηρίων. Βέβαια, το Δικαστήριο δεν ξεχνά, ότι το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έπρεπε να αναβάλει την εξέταση της υπόθεσης μέχρις ότου τελεσιδικίσουν οι άλλες διαδικασίες, που είχε ξεκινήσει η προσφεύγουσα με το ίδιο αντικείμενο. Εντούτοις, διαβεβαιώνει εκ νέου, ότι έγκειται στα Συμβαλλόμενα Κράτη να οργανώσουν το δικαστικό τους σύστημα με τέτοιο τρόπο, ώστε τα δικαστήρια να μπορούν να εγγυούνται στον καθένα το δικαίωμα απόκτησης τελεσίδικης απόφασης, για αμφισβητήσεις σχετικές με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του αστικού χαρακτήρα μέσα σε λογική προθεσμία (*KOMINZERΣΟΛ ΑΕ κατά ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ* (GC) No 35382/97 παρ. 24, CEDH 2000-IV). Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του στο θέμα αυτό, το Δικαστήριο εκτιμά, ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Κατά συνέπεια, υπάρχει παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II.- ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 6 ΠΑΡ.1 ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ.

20.- Η προσφεύγουσα παραπονιέται, με βάση τα άρθρα 6 παρ. 1 και 13 της Σύμβασης, ότι δεν έτυχε δίκαιης δίκης και ότι τα ελληνικά δικαστήρια διέπραξαν λάθη επί του δικαίου και επί της ουσίας, τα οποία ευνόησαν τον αντίδικό της.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

21.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η εφαρμογή και η ερμηνεία του εσωτερικού δικαίου εναπόκειται στην αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων. Σύμφωνα με το άρθρο 19 της Σύμβασης, ο σκοπός του Δικαστηρίου είναι να εξασφαλίζει τη τήρηση των δεσμεύσεων, που προκύπτουν από τη Σύμβαση για τα συμβαλλόμενα Μέρη. Ειδικότερα, δεν ανήκει στην αρμοδιότητά του να γνωρίζει λάθη επί του δικαίου ή επί της ουσίας, τα οποία διαπράχθηκαν δήθεν από το δικαστήριο, εκτός αν και στο μέτρο που θα μπορούσαν να θίξουν δικαιώματα και ελευθερίες, που προστατεύονται από τη Σύμβαση. (ΓΚΑΡΣΙΑ ΡΟΥΙΖ κατά Ισπανίας, (GC), No 30544/96, παρ. 28, CEDH 1999-I).

22.- Επομένως, το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει καμία ένδειξη αυθαιρεσίας στην εξέλιξη της διαδικασίας, η οποία σεβάσθηκε την αρχή της κατ' αντιμωλίας και κατά τη διάρκεια της οποίας η προσφεύγουσα μπόρεσε να παρουσιάσει όλα τα επιχειρήματα για την υπεράσπιση της υπόθεσής της.

23.- Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εξεταζόμενη στο σύνολό της, η επίδικη διαδικασία ήταν δίκαιη, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ.1 της Συνθήκης.

24.- Σε ό,τι αφορά το άρθρο 13 της Σύμβασης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διάταξη αυτή απαιτεί εσωτερική προσφυγή για μόνο τα παράπονα, που μπορούν να χαρακτηρισθούν «υπερασπίσιμα» με βάση τη Σύμβαση (βλ. μεταξύ άλλων ΠΑΟΥΕΛ και ΡΑΥΝΕΡ κατά ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, απόφαση της 21 Φεβρουαρίου 1990, σειρά Α, No 172, σελ. 14 παρ. 31). Λαμβάνοντας υπόψη τους προαναφερόμενους ισχυρισμούς σχετικά με το άρθρο 6 παρ.1 σε ό,τι αφορά την ισότητα της διαδικασίας, το Δικαστήριο καταλήγει, ότι το άρθρο 13 δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή.

25.- Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός αυτός για την άδικη διαδικασία πρέπει να απορριφθεί, σε εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 3 και 4 της Σύμβασης.

ΙΙΙ.- ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ Νο 1.

26.- Η προσφεύγουσα παραπονιέται, τέλος, για προσβολή του δικαιώματός της σεβασμού της περιουσίας της, όπως εγγυάται το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου Νο 1. Βεβαιώνει, ότι έχασε το δικαίωμά της να αποκτήσει το ποσό που διεκδικούσε σαν αποζημίωση.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

27.- Το Δικαστήριο εκτιμά, ότι οι αξιώσεις της προσφεύγουσας δεν μπορούν να θεωρηθούν «αγαθά», σύμφωνα με το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου Νο 1, επειδή καμία δεν βεβαιώθηκε και εκκαθαρίσθηκε με δικαστική απόφαση που έχει ισχύ δεδικασμένου. Αυτή είναι η προϋπόθεση ώστε μια απαίτηση να καταστεί βέβαιη και απαιτητή και, κατά συνέπεια, προστατευόμενη από το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου Νο 1 (βλ. *Ελληνικά Διυλιστήρια Στραν και Στρατής ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ κατά της ΕΛΜΑΔΑΣ*, απόφαση της 9 Δεκεμβρίου 1994, σειρά Α, Νο 301-Β, σελ. 84 παρ. 59.

28.- Ειδικότερα, το Δικαστήριο σημειώνει, ότι καθόσον η υπόθεσή της εκκρεμεί ενώπιον των εσωτερικών δικαστηρίων, η αγωγή της δεν επιτρέπει, σε ό,τι αφορά την προσφεύγουσα, τη δημιουργία κανενός δικαιώματος αξίωσης, αλλά μόνο τη δυνατότητα απόκτησης παρόμοιας απαίτησης. Οι αποφάσεις που απέρριψαν τις προσφυγές της προσφεύγουσας δεν μπορούν να της στερήσουν αγαθό, του οποίου ήταν ιδιοκτήτρια.

29.- Κατά συνέπεια, το μέρος αυτής της προσφυγής είναι εμφανώς αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί σε εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 3 και 4 της Σύμβασης.

IV.- ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

30.- Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης
«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A.- ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

31.- Η προσφεύγουσα απαιτεί € 20.000 σαν ηθική βλάβη, που υπέστη.

32.- Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι το ποσό, που ζητείται, είναι αυθαίρετο και υπερβολικό.

33.- Το Δικαστήριο εκτιμά, ότι η προσφεύγουσα υπέστη βέβαιη ηθική ζημία σε ό,τι αφορά το δικαίωμά της να δικαστεί η υπόθεσή της μέσα σε λογική προθεσμία.

Αποφασίζοντας με δίκαιη κρίση, της επιδικάζει για το λόγο αυτό € 1.200, πλέον των φόρων επί του ανωτέρου ποσού.

B.- ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

34.- Η προσφεύγουσα ζητά, επίσης, € 5330 για τα έξοδα και τις δικαστικές δαπάνες, που πραγματοποιήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει τιμολόγιο, αλλά μόνο σημείωμα εξόδων λεπτομερές, δακτυλογραφημένο και υπογεγραμμένο από το δικηγόρο της, πάνω στο οποίο αναφέρεται το ίδιο αυτό ποσό.

35.- Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι το ζητούμενο ποσό είναι υπερβολικό και αδικαιολόγητο.

36.- Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση των εξόδων και των δικαστικών δαπανών με βάση το άρθρο 41 προϋποθέτει, ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και,

επιπλέον, εύλογα ως προς το ύψος τους (ΙΑΤΡΙΔΗΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ (δίκαιη ικανοποίηση) (GC), No 3110/96, § 54, CEDH 2000 – XI).

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερόμενα στοιχεία και το γεγονός, ότι απέρριψε σημαντικό τμήμα των παραπόνων της προσφεύγουσας, το Δικαστήριο κρίνει λογικό να επιδικάσει στην προσφεύγουσα για το λόγο αυτό € 500, πλέον των φόρων επί του ανωτέρω ποσού.

Γ.- ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ

37.- Το Δικαστήριο κρίνει κατάλληλο να βασίσει τον τόκο υπερημερίας στο οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει*, κατά πλειοψηφία, την προσφυγή δεκτή, σχετικά με το παράπονο, που αφορά την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτο κατά το επιπλέον.
2. *Αποφάινεται*, με έξι ψήφους έναντι ενός, ότι υπάρχει παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης
3. *Αποφάινεται* με έξι ψήφους έναντι ενός ότι
 - το εναγόμενο Κράτος πρέπει να καταβάλει στην προσφεύγουσα μέσα σε διάστημα τριών μηνών από τότε που η απόφαση θα καταστεί οριστική, σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, € 1.200 (χίλια διακόσια ευρώ) για ηθική βλάβη και € 500 (πεντακόσια ευρώ) για έξοδα και δικαστικές δαπάνες, πλέον των φόρων επί των ανωτέρων ποσών.
 - από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα αυξηθεί με απλό επιτόκιο ίσο με το οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που εφαρμόζεται κατά την περίοδο αυτή, αυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* ομόφωνα, την αίτηση δίκαιης ικανοποίησης για το επιπλέον.

Συντάχθηκε στα γαλλικά, μετά κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 2 Ιουνίου 2005 σε εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

Υπογραφές

Σορεν ΝΙΛΣΕΝ

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Γραμματέας

Πρόεδρος

Επικύρωση του φωτοαντιγράφου στο Στρασβούργο στις 02.06.2005

Υπογραφή Σ. ΝΙΕΛΣΕΝ – Γραμματέας Τμήματος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο αντίγραφο στα γαλλικά

Αθήνα, 18.07.2005 Η Μεταφράστρια Ε. Παπαμαύρου